

Goudenstein
christelijke basisschool

ONDERSTEUNINGSPROFIEL

VERSIE: 1
DATUM: 9 JULI 2013

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding
2. Passend onderwijs voor elke leerling
3. Passend onderwijs in onze school
4. Passend onderwijs in een (zeer) gespecialiseerde school
5. Onze ontwikkelambities passend onderwijs

1. Inleiding

Passend onderwijs voor elke leerling

Het samenwerkingsverband Betuws Primair Passend Onderwijs (BePO) bouwt (verder) aan het realiseren van een samenhangend geheel van onderwijsvoorzieningen om alle leerlingen in de regio passend onderwijs te kunnen bieden. Basisscholen, scholen voor speciaal basisonderwijs (SBO) en scholen voor speciaal onderwijs (SO) dragen gezamenlijk zorg voor een samenhangend, vraag-gestuurde aanbod van voorzieningen in de regio. BePO heeft richtinggevende uitgangspunten vastgesteld voor de inrichting en werking van het regionale aanbod van onderwijsondersteuning. Deze zijn geconcretiseerd in het BePO model 'Onderwijsondersteuning: basis – plus – speciaal'. Elke school binnen de BePO regio levert vanaf 01-08-2014 onderwijsondersteuning aan haar leerlingen (en ouders / verzorgers) in samenhang met dit model.

Schoolondersteuningsprofiel

In het schoolondersteuningsprofiel beschrijft elke school over welke mogelijkheden zij beschikt om vanaf 01-08-2014 passend onderwijs aan de leerlingen te bieden.

Route

De BePO besturen hebben met elkaar afgesproken dat elke school het concept schoolondersteuningsprofiel uiterlijk vóór 1 juli a.s. opstelt. Elk schoolbestuur stelt de concept profielen vervolgens beschikbaar aan BePO. De concept profielen gaan onderdeel uitmaken van het BePO (concept) Ondersteuningsplan dat in oktober a.s. breed wordt gecommuniceerd met o.a. de BePO Ondersteuningsplanraad (OPR) en de gemeenten.

Waarom een schoolondersteuningsprofiel?

De wetgever heeft in de Wet Passend onderwijs opgenomen dat elk samenwerkingsverband het beleid dat zij voert en de daarmee samenhangende inzet van beschikbare middelen vastlegt in het Ondersteuningsplan. Daarnaast heeft de wetgever in de wet opgenomen dat elke school het schoolondersteuningsprofiel opstelt in samenhang met dit Ondersteuningsplan. Het schoolondersteuningsprofiel wordt opgenomen in de schoolgids. Het profiel is in eerste instantie bedoeld om ouders te informeren over de wijze waarop de school vorm geeft aan passend onderwijs.

Welke informatie staat beschreven in het schoolondersteuningsprofiel?

Het schoolondersteuningsprofiel bevat relevante informatie voor ouders en andere betrokkenen over de mogelijkheden die de school kan inzetten om elke leerling passend onderwijs te bieden. Het profiel bevat een beschrijving van de onderwijsondersteu-

ning die de school biedt voor leerlingen. Het profiel wordt zodanig opgesteld dat de beschreven mogelijkheden zichtbaar en aantoonbaar zijn in de dagelijkse praktijk van de school.

Wie stelt het ondersteuningsprofiel op?

Het profiel wordt opgesteld door de schoolleiding in samenspraak met het schoolteam. De schoolleiding gebruikt hierbij de richtlijnen die BePO heeft vastgesteld voor het profiel en de aanvullende richtlijnen vanuit het 'eigen' schoolbestuur.

Welke bronnen zijn van belang bij het opstellen van het profiel?

Voor het opstellen van het schoolondersteuningsprofiel heeft de schoolleiding en het schoolteam de beschikking over o.a. de volgende bronnen:

- Rapportage KoG van AVS;
- Schoolplan;
- Jaarplan (jaarlijks verbeterplan).

Hoe vindt de besluitvorming over het schoolondersteuningsprofiel plaats?

Het schoolbestuur van de school stelt het schoolondersteuningsprofiel vast. Voordat het bestuur dit doet heeft zij advies gevraagd aan de medezeggenschapsraad van de school. Daarnaast heeft het schoolbestuur het profiel getoetst aan de BePO richtlijnen voor het schoolondersteuningsprofiel.

Welke samenhang is er met andere documenten?

Het schoolondersteuningsprofiel heeft samenhang met de volgende documenten:

- Schoolgids en schoolplan CBS Goudenstein
- Meerjaren Beleidsplanning CBS Goudenstein
- Ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband Betuws Passend Onderwijs (BePO)

2. Passend onderwijs voor elke leerling

Alle kinderen krijgen de onderwijsondersteuning die zij nodig hebben

Vanuit dit uitgangspunt hebben de schoolbesturen in zes Betuwse gemeenten de handen ineengeslagen. In het samenwerkingsverband Betuws Passend Primair Onderwijs (BePO) dragen de besturen gezamenlijk de verantwoordelijkheid voor goede onderwijsondersteuning in de regio. Deze bestuurlijke krachtenbundeling sluit aan bij landelijke ontwikkelingen: vanaf 1 augustus 2014 heeft elk schoolbestuur 'zorgplicht'. Dit wil zeggen dat besturen wettelijk verplicht zijn alle kinderen passend onderwijs te bieden op de eigen school of een andere school. Door samen te werken kunnen de schoolbesturen en de scholen zorg dragen voor een dekkend aanbod van onderwijsondersteuning zodat elke leerling onderwijs krijgt dat aansluit op zijn / haar onderwijsbehoeften.

Zo dicht mogelijk bij de eigen leefomgeving

Uitgangspunt van BePO is dat kinderen zoveel mogelijk op een reguliere school in de eigen leefomgeving met succes het basisonderwijs doorlopen, eventueel met extra ondersteuning vanuit het samenwerkingsverband. Dat lukt niet altijd en sommige kinderen zijn aangewezen op speciaal basisonderwijs of een school voor speciaal onderwijs. BePO stelt vast of een leerling toelaatbaar is tot deze vormen van onderwijs en werkt daarom nauw samen met deze onderwijsinstellingen. De zorg voor kinderen is echter niet alleen de verantwoordelijkheid van het onderwijs. Daarom werkt BePO intensief samen met ketenpartners uit de jeugdgezondheidszorg, de jeugdhulpverlening en het maatschappelijk werk.

Niveaus van onderwijsondersteuning

De ondersteuningsbehoefte van kinderen varieert: meestal is 'de gewone ondersteuning' afdoende, soms is specifieke begeleiding nodig. Voor een aantal kinderen is tijdelijke of langdurige plaatsing op een speciale of zeer gespecialiseerde onderwijsvoorziening een goede oplossing. Die verschillen zijn uitgangspunt voor het werk van BePO. Er zijn drie niveaus van onderwijsondersteuning in het samenwerkingsverband beschikbaar:

Basisondersteuning: Dit is de ondersteuning die basisschoolleerkrachten in de eigen groep aan kinderen bieden, eventueel met ondersteuning van een intern begeleider of een inhoudelijke expert.

Plusondersteuning: Sommige kinderen zijn prima op hun plaats in een reguliere basisschool, maar hebben meer dan basisondersteuning nodig om de wettelijk vastgestelde kerndoelen te kunnen halen. Op grond van een persoonlijk ontwikkelingsperspectief krijgen zij extra ondersteuning in de eigen school. Eventueel worden hiervoor specialisten vanuit het samenwerkingsverband BePO ingezet. Op deze manier kunnen deze leerlingen op een verantwoorde wijze in hun eigen leefomgeving de onderwijsondersteuning krijgen die zij nodig hebben en die aansluit op de specifieke onderwijsbehoeften.

Speciale ondersteuning: Een zeer kleine groep kinderen heeft te maken met een complexe pedagogische en/of onderwijskundige problematiek. Daarom is tijdelijke of langdurige plaatsing op een school voor speciaal basisonderwijs of speciaal onderwijs de aangewezen ondersteuning. Ook bij deze kinderen is het individuele ontwikkelingsperspectief leidend voor de vorm en intensiteit van de ondersteuning.

3. Passend onderwijs in onze school

Wij zorgen ervoor dat onze leerlingen de onderwijsondersteuning krijgen die zij nodig hebben om zich zo goed mogelijk te kunnen ontwikkelen en daarbij de kerndoelen behalen van het basisonderwijs. Dit doen we in samenspraak met de ouders en/of verzorgers. Pas als de hulpvraag van de leerling de mogelijkheden van onze school aantoonbaar te boven gaat, zoeken we naar een andere meer passende onderwijsvoorziening voor deze leerling. We werken hiervoor optimaal samen met de andere basisscholen, de scholen voor speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs in het BePO samenwerkingsverband. Door intensief samen te werken zorgen we ervoor dat elke leerling zo dicht mogelijk bij de eigen leefomgeving de onderwijsondersteuning krijgt die zij of hij nodig heeft.

Onze mogelijkheden

Wij kunnen in onze school veel doen om de leerlingen passend onderwijs te bieden. Wij beschikken over diverse mogelijkheden om goed onderwijs voor alle leerlingen te bieden en extra ondersteuning voor de leerlingen die dit nodig hebben. Wij kunnen veel doen maar niet alles. Sommige leerlingen hebben hele specialistische ondersteuning nodig vanuit een (zeer) specifieke onderwijsbehoefte. Hier lopen wij in onze school tegen grenzen aan. We beschrijven hieronder wat we in onze school kunnen bieden en waar hierbij onze grenzen liggen. We beschrijven wanneer de hulpvraag van de leerling de mogelijkheden van onze school aantoonbaar te boven gaat. Dit markeert de situatie waarbij we in samenspraak met ouders (verzorgers) op zoek gaan naar een andere meer passende leeromgeving voor de leerling.

Wij bieden basisondersteuning voor onze leerlingen

In onze school bieden wij onze leerlingen basisondersteuning. Deze onderwijsondersteuning is erop gericht dat elke leerling zich in een ononderbroken proces kan ontwikkelen en daarbij de kerndoelen van het basisonderwijs behaalt. Basisondersteuning bestaat uit het onderwijsprogramma (leerstofaanbod, didactische aanpak, pedagogische aanpak, klassenmanagement, schoolklimaat) dat wij voor onze leerlingen verzorgen inclusief de daarmee samenhangende ondersteuning. Ons schoolteam voert de basisondersteuning uit. Concreet houdt dit in dat de groepsleerkracht in samenwerking met de andere leden van het schoolteam onderwijs en ondersteuning geeft aan een groep leerlingen.

Basisondersteuning bestaat uit arrangementen. Afhankelijk van de onderwijsbehoefte ontvangt de leerling een passend arrangement. Onze school heeft de beschikking over 3 arrangementen:

A. Basisarrangement:

Dit is het (standaard) onderwijsprogramma dat elke leerling in de groep volgt inclusief de daarmee samenhangende ondersteuning. Voor de meeste leerlingen is het basisarrangement voldoende om de kerndoelen van het basisonderwijs te behalen.

B. Intensief basisarrangement

Dit arrangement is bedoeld voor onze leerling die niet genoeg hebben aan het basisarrangement. Deze leerling heeft specifieke onderwijsbehoeften en daarmee samenhangend intensieve ondersteuning nodig om het minimum niveau van de basisschool te kunnen behalen. Het intensieve arrangement omvat de ondersteuning die onze leerling krijgt aanvullend op het basisarrangement. Bij de inhoudelijke vormgeving van het intensief arrangement zet de leerkracht specialistische expertise en programma's in.

C. Verdiept basisarrangement

Dit arrangement is bedoeld voor onze leerlingen die te weinig hebben aan het basisarrangement omdat zij meer aan kunnen. Bij de inhoudelijke vormgeving van het verdiept basisarrangement zetten onze leerkrachten specialistische expertise en programma's in.

Wij bieden basisondersteuning van goede kwaliteit

De basisondersteuning die wij onze leerlingen bieden is van een goede kwaliteit. Wij hanteren in onze school de kwaliteitstandaard die we binnen BePO hiervoor hebben vastgesteld en die aansluit op de landelijke normen van de onderwijsinspectie. We onderscheiden de volgende vijf kwaliteitsaspecten die zichtbaar en aantoonbaar in onze school beschikbaar zijn.

A. Opbrengsten

De opbrengsten van onze school liggen op het niveau dat op grond van de kenmerken van onze leerlingpopulatie verwacht mag worden.

- De taalresultaten liggen op dit niveau.
- De rekenresultaten liggen op dit niveau.
- De sociale competenties van onze leerlingen ligt op een niveau dat mag worden verwacht.
- Onze leerlingen doorlopen in beginsel de school binnen de verwachte periode van 8 jaar.
- Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften ontwikkelen zich naar hun mogelijkheden.

B. Onderwijsleerproces

De wijze waarop wij het onderwijsleerproces in onze school vorm geven heeft de volgende kenmerken.

- De leerstofinhouden die we aanbieden bereiden onze leerlingen voor op het vervolgonderwijs en de samenleving.
- Onze leraren geven de leerlingen voldoende tijd om zich het leerstofaanbod eigen te maken.

- Ons schoolklimaat wordt gekenmerkt door veiligheid en respectvolle omgangsvormen.
- Onze leraren leggen duidelijk uit, organiseren de onderwijsactiviteiten efficiënt en houden de leerlingen taakbetrokken.
- Onze leraren stemmen aanbod, instructie, verwerking en onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.

C. Opbrengstgericht werken & extra ondersteuning

Wij werken in onze school planmatig / systematisch aan het bieden van de ondersteuning aan onze leerlingen die zoveel mogelijk aansluit op de onderwijsbehoeften van onze leerlingen. Onze leraren volgen systematisch de vorderingen van de leerlingen.

- Wij gebruiken hiervoor een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.
- Onze leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in ontwikkeling van de leerlingen.

D. Ondersteuningsstructuur

De leerlingen die dat nodig blijken te hebben krijgen extra ondersteuning in de vorm van een intensief of verdiept basisarrangement.

- Wij signaleren vroegtijdig welke leerlingen extra ondersteuning nodig hebben.
- Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens stellen we wanneer dit van belang is voor deze leerlingen een ontwikkelingsperspectief op en bepalen aan de hand hiervan de aard van de extra ondersteuning.
- De leraar voert eventueel in samenwerking met andere teamleden en/of expertise vanuit BePO de extra ondersteuning uit.
- Wij evalueren regelmatig de effecten van de geboden extra ondersteuning.
- Onze school maakt gericht gebruik van de diensten van het BePO expertisenetwerk wanneer de eigen expertise ontoereikend is voor het opstellen en/of uitvoeren van het beoogde arrangement.

E. Kwaliteitszorg

Onze school hanteert een systeem van kwaliteitszorg met de volgende kenmerken.

- Het schoolteam heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van onze leerlingpopulatie.
- We evalueren periodiek de resultaten van het geboden onderwijs en de ondersteuning aan onze leerlingen.
- We werken systematisch aan de verbetering van de onderwijskwaliteit.
- Onze school legt jaarlijks verantwoording af over de gerealiseerde onderwijskwaliteit aan belanghebbenden waaronder BePO.

Wij maken gebruik van specialistische programma's en expertises

In onze school werken we in het team intensief samen om de basisondersteuning te bieden aan leerlingen & ouders op het beoogde kwaliteitsniveau. Binnen het schoolteam hebben we de beschikking over de volgende specialistische programma's en expertises:

Dyslexie

Dyslexie is een stoornis die gekenmerkt wordt door een hardnekkig probleem met het aanleren en het accuraat en / of vlot toepassen van het lezen en / of spellen op woordniveau.

Dyslexie uit zich bij elk individu anders, maar in het algemeen gesproken geldt het volgende:

- Er zijn automatiseringsproblemen bij het (leren) lezen en/of spellen
- Deze problemen zijn hardnekkig en resistent tegen behandeling
- De problemen zijn niet te herleiden tot andere problemen of stoornissen
- Dyslexie is meestal erfelijk bepaald: bij dyslectische leerlingen wordt vaak dyslexie in de familie aangetroffen

Voordat dyslexie bij kinderen kan worden vastgesteld, fungeert de basisschool als "poortwachter".

Na het 1^e jaar lees- en spellingonderwijs stelt de school vast of een kind problemen kent met lezen en/of spellen en of er vermoedens zijn van dyslexie. Onze leerkrachten en intern begeleider maken hierbij gebruik van de protocollen Leerproblemen en Dyslexie. Met genormeerde toetsen (Cito toetsen) wordt vastgesteld of er sprake is van een leerachterstand. Bij een achterstand in lezen en/of spellen is de school primair verantwoordelijk de lees- en/of spellingsproblemen te begeleiden. De school dient door middel van minstens 3 meetmomenten en tenminste 2 interventieperiodes van minimaal 12 weken het vermoeden van ernstige, enkelvoudige dyslexie te onderbouwen.

De school maakt daarna gebruik van de adviseurs van BNT Consult voor consultatie en beoordeling of indienen van een leerlingdossier kansrijk lijkt voor een diagnosestelling dyslexie. Ouders melden vervolgens hun dochter of zoon aan bij BNT voor een onderzoek.

Vanuit het complete onderzoek stelt de diagnosticus van BNT een verslag op en wordt al dan niet een dyslexieverklaring afgegeven. In dit verslag wordt de indicatie (=zorgbehoefte) voor behandeling omschreven. Afhankelijk van de gebleken ernst en enkelvoudigheid van de dyslexie, zal in het verslag worden aangegeven in hoeverre behandeling nodig is en verantwoord kan worden. Naast de behandelindicatie (volgens Protocol Diagnose en Behandeling, Blomert 2006) zal een ONL-verslag ook een uitgebreide diagnosestelling bevatten volgens de richtlijnen van de Stichting Dyslexie Nederland (volgens brochure SDN, geheel herziene versie

2008). De dyslexie wordt geclassificeerd (onderkennende diagnose) waarmee de ernst en enkelvoudigheid worden benoemd. In de diagnose wordt dan beschreven uit welke onderzoeksresultaten de dyslexie al dan niet blijkt (verklarende diagnose) en wordt aangegeven welke begeleiding het kind nodig heeft (indicerende diagnose).

Behandeling

Wanneer uit het dyslexieonderzoek de indicatie (=zorgbehoefte) tot behandeling is afgegeven, kan de hulp worden doorgezet. De behandeling bestaat uit wekelijkse (individuele) sessies waarbij uw kind ook huiswerk mee krijgt. Het is de bedoeling dat thuis met het kind ook wordt geoefend. Het kind krijgt een eigen ONL-map waarin het huiswerk wordt bewaard. Tijdens de behandeling zijn verschillende evaluatie- en toetsmomenten ingepland om de voortgang goed bij te houden. De ontwikkeling en voortgang van het kind wordt besproken met ouders, kind, leerkrachten, intern begeleider en behandelaar.

Nadere bijzonderheden behandeling:

- Het kind krijgt individuele begeleiding, 45 minuten per week. De behandelaar komt hiervoor op school
- Ouders/ school doen oefeningen thuis/op school ter ondersteuning.
- Duur: 40 tot 60 behandelingen, maximaal 11/2 jaar (60 behandelingen).
- Op verschillende vaste momenten tijdens de behandeling wordt de voortgang van het kind geëvalueerd. Aan de hand hiervan wordt het behandelplan al dan niet aangepast.

Uitgangspunten bij de behandeling van dyslexie:

- Het vergroten van de lees- en spellingsvaardigheid van de leerling met een vaste methode. Hierbij ligt grote nadruk op het herkennen van de (klank) structuur van woorden en het bevorderen van het vloeiend lezen.
- Aandacht voor specifieke problemen van een leerling.
- Vergroten van de leesmotivatatie en het kind leren omgaan met zijn/haar leesproblemen.

Autisme Spectrum Stoornis (ASS)

Goudenstein is een basisschool voor regulier onderwijs die de mogelijkheden om het onderwijs en de organisatie af te stemmen op kinderen met autisme optimaal benut.

Wij hebben onze school gedefinieerd als autisme-vriendelijke school. Het resultaat van praktijkervaring en scholing worden in het onderstaande weergegeven.

Achtergrondinformatie

Autisme Spectrum Stoornis (ASS)

- kent verschillende verschijningsvormen (o.a. klassiek autisme, Asperger, PDD-NOS)
- disharmonisch ontwikkelingsprofiel
- stoornis in de informatieverwerking
- dringt door in meerdere gebieden (pervasief)

Problemen met sociale contacten

- beperkt inlevingsvermogen
- sociale situaties niet kunnen 'lezen'
- moeite met wisselende en onzichtbare sociale betekenissen

Problemen met communicatie

- moeite met abstract en figuurlijk taalgebruik
- moeite met (bij)bedoelingen
- moeite met non-verbale communicatie

Problemen met verbeeldingsvermogen

- rigide denken en handelen
- weerstand tegen veranderingen
- voorkeur voor vaste routines en handelingen
- beperkte en eenzijdige interesses

Bijkomende problemen

- verstandelijke beperking
- motorische problemen
- negatief zelfbeeld
- stemmingswisselingen
- emotioneel kwetsbaar

Problemen in de schoolsituatie

- interactie in de groep

- communicatie en taalgebruik
- weinig flexibel
- opvallende denkontwikkeling
- moeite met zelf plannen en organiseren
- moeite met taakgerichtheid
- specifieke interesses en beperkte motivatie
- moeite met zelfstandig werken

Aandachtspunten voor de school en de leerkrachten

Veilig maken van de sociale omgeving

- toezicht op het plein
- duidelijke en schoolbrede regels en afspraken
- voorbereiden van bijzondere activiteiten
- zorgen voor een time-out plek
- vertrouwenspersoon aanstellen

Verduidelijken van sociale interactie en sociale regels

- gewenst gedrag expliciet benoemen
- gedrag voordoen en oefenen
- vrije situaties begeleiden
- eenduidig ingrijpen bij problemen
- niet in discussie gaan

Bevorderen van positief zelfbeeld

- succeservaringen creëren
- aanpassen van lesstof en instructie
- gewenst gedrag belonen en complimenten geven
- leerling mee laten denken over de oplossing van een probleem

Communicatie – wel doen

- korte zinnen, zonder 'versiering'
- positieve boodschappen
- visualiseren

- zeggen wat je verwacht, ook al lijkt het vanzelfsprekend
- extra verwerkingstijd geven
- leerling persoonlijk aanspreken

Communicatie – niet doen zonder uitleg

- figuurlijk taalgebruik
- bijnamen gebruiken
- dubbelzinnige opmerkingen
- non-verbale boodschappen

Structuur in ruimte en materialen

- zorgen voor zo weinig mogelijk prikkels
- vaste werkplek voor vaste activiteiten
- vaste plaats voor spel- en lesmateriaal
- lesmateriaal gedoseerd aanbieden

Structuur in tijd

- dagprogramma op het bord
- foto's, pictogrammen gebruiken
- time-timer gebruiken

Structuur in activiteiten

- duidelijk aangeven wat af moet zijn en wat niet
- duidelijk aangeven wanneer het af moet zijn
- duidelijk zijn over de vervolgoopdracht
- stappenplannen gebruiken (visueel)
- begeleiding bij de start van activiteiten
- begeleid laten kiezen, keuze beperken

Didactische aanpak

- voorkennis ophalen
- doelen benoemen
- pre-teaching

- gebruik maken van stappenplannen
- korte instructie, gedoseerd
- zoveel mogelijk visualiseren

Wat maakt Goudenstein tot een autisme-vriendelijke school

Dagritme-kaartjes

- van groep 1 t/m 8
- foto van de leerkracht per dag bij duo-banen

Hulpmiddelen voor tijdplanning

- time-timer
- klokkijsen wordt vanaf groep 5 belangrijker

Planborden

- groep 1 kiest als kinderen klaar zijn met opdracht
- groep 2 kiest en plant de activiteiten van die week
- groep 3 t/m 8...
- vaste werkwijze?
- vast teken voor zelfstandig werken?

Netheid

- netheid en overzichtelijkheid in de klas, in kasten e.d.
- vast haakje aan de kapstok met naam of plaatje

Buitenspelen

- overzicht van de pleinwacht per dag
- regels voor ballen, wieltjes per dag en per groep

Reflectie en feedback

- aan het eind van de dag
- n.a.v. incidenten bij Leefstijl-lessen

Intensief contact met ouders/verzorgers

- regelmatige afspraken om kort bij te praten (aan het begin van het schooljaar tweewekelijks)
- heen-en-weer schrift
- veranderingen in de klas, feestelijke en andere ongewone activiteiten vooraf bespreken met het kind, in overleg met ouders
- volgens afspraak groot overleg met ouders, ambulant-begeleider, ib'er en leerkracht(en)

Geschoolde leerkrachten

- twee leerkrachten hebben de cursus 'Autisme in de klas' gevolgd (Auris/Rotsoord, vijf bijeenkomsten), bekostigd uit rugzak-gelden in overleg met ouders
- per schooljaar bezien welke leerkrachten scholing zouden kunnen/moeten krijgen

Voorbeelden van individuele hulpmiddelen die gebruikt worden

- boekje dat kind op tafel heeft waarin voor elke les een foto te zien is van de materialen die nodig zijn voor die les
- plaatje op tafel dat kind herinnert aan ontspannende activiteit (bijv. lezen) voor laatste kwartier van ieder dagdeel
- kleine time-timers voor individueel gebruik
- 'fluisterkaart'
- pictogrammen om emoties te herkennen en te benoemen
- spelbegeleiding bij het buitenspelen
- time-out kaart voor kinderen die naar binnen mogen in de pauze

Meer- en hoogbegaafde leerlingen

In onze schoolgids beschrijven we de visie op ons onderwijs. Hierin staat onder andere dat wij onze leerlingen een inspirerende onderwijsomgeving willen bieden zodat zij essentiële competenties kunnen ontwikkelen. De inspirerende omgeving heeft betrekking op de relaties tussen leerlingen en leerkrachten en tussen leerlingen onderling. We sluiten hiermee bewust aan bij de opvatting dat leren plaatsvindt in interactie met anderen en dat leren een overwegend sociaal proces is. Daarnaast bevat een inspirerende omgeving ook een inspirerend lesaanbod. Deze visie beschrijving geldt voor al onze leerlingen en is dus ook uitgangspunt in onze visie op meer- en hoogbegaafdheid.

Wij erkennen dat onze meer- en hoogbegaafde leerlingen, net als al onze andere leerlingen, onderwijs nodig hebben dat aansluit bij hun specifieke onderwijsbehoeften. We willen hier zo goed mogelijk invulling aan geven, zowel op sociaal-emotioneel als op cognitief vlak. Om leerlingen goed te begeleiden is het van essentieel belang dat ouders en leerkrachten nauw met elkaar sa-

menwerken. Leerlingen gedragen en uiten zich op school en thuis soms anders. Door de informatie van beide partijen uit te wisselen kunnen ouders en leerkrachten zich een zo compleet mogelijk beeld vormen van de behoeften van de leerling.

Hoewel elke leerling anders is en we meer- en hoogbegaafde leerlingen niet in één hokje kunnen schuiven, willen we door middel van dit beleidsplan richting geven aan onze onderwijsaanpak met betrekking tot leerlingen die 'meer' kunnen. Op deze manier is het voor leerkrachten, ouders en leerlingen duidelijk hoe wij werken.

Om te waarborgen dat er binnen de school voldoende kennis is met betrekking tot meer- en hoogbegaafdheid, is er minimaal één collega op school werkzaam die zich op dit gebied heeft laten bijscholen. Deze persoon zorgt ervoor dat het team op de hoogte blijft van nieuwe informatie rondom meer- en hoogbegaafdheid. Ook bekijkt deze collega jaarlijks of dit beleidsdocument nog aanpassingen behoeft.

Signalering en aanpak

Voor het signaleren van meer- en hoogbegaafdheid maken we onder andere gebruik van observatielijsten en Cito-scores. We hebben er daarnaast voor gekozen om in de zogenaamde Tussentest en/of Vervolgtest af te nemen. Deze testen meten de intelligentie en het leerpotentieel en geeft daarmee inzicht in hoe leerlingen presteren in relatie tot hun aanleg. Op deze manier kan worden bekeken of het potentieel van de leerling optimaal wordt benut. De testen bieden inzicht in kennis- en aanlegfactoren die in relatie te brengen zijn met de gegevens van het leerlingvolgsysteem op school. Daarnaast biedt de Tussentest een eerste indicatie van het schooladvies voortgezet onderwijs.

Ons doel is om de kinderen binnen de klas uitdaging te geven in leerstof en materiaal. Dit doen we door middel van het compacten van de leerstof en het aanbieden van verdiepings- of verrijkingstaken. We proberen hier altijd meerdere leerlingen samen aan deze taken te laten werken, zodat ze overleg kunnen hebben met ontwikkelingsgelijken. Eventueel opgezette projecten kunnen wel groepsoverstijgend aangeboden worden. De aansturing hiervan vindt plaats door de gespecialiseerde leerkracht in samenwerking met de IB'er.

Op dit moment zien wij onvoldoende mogelijkheden om binnen onze school een plusklas aan te bieden. Daarbij zien wij beperkende factoren in de formatie en ruimte.

In sommige gevallen kan ervoor gekozen worden om een leerling een groep te laten versnellen. Voordat tot die beslissing wordt overgegaan, wordt eerst de versnellingswenselijkheidslijst ingevuld.

In een apart document hebben we per groep inzichtelijk gemaakt op welke manier we meer- en hoogbegaafdheid kunnen signaleren en welke aanpak wordt ingezet wanneer meer-/hoogbegaafdheid wordt gesignaleerd. Ter ondersteuning van de leerkracht hebben we een overzicht van de diverse profielen van hoogbegaafde leerlingen, met aandacht voor de onderpresteerder. We hebben dat uitgewerkt in een beknopte typering, gedragskenmerken en aangevuld met handelingssuggesties.

Logopedie

Alle kinderen worden rond hun 5e verjaardag door een logopedist van de GGD-Rivierenland op school gescreend. Het is de bedoeling risicofactoren en stoornissen in een vroeg stadium op te sporen. Voordat de logopedist een leerling screent, worden de ouders/verzorgers geïnformeerd via een informatiebrief. Na de screening krijgen de ouders informatie over de resultaten. De screening kan aanleiding zijn om een kind op een specifiek terrein verder te onderzoeken. Als blijkt dat er iets aan de hand is, overlegt de logopedist met ouders en leerkrachten en of Intern begeleider. Gezamenlijk besluiten zij wat er verder gaat gebeuren. De screening duurt ongeveer 20 minuten. Het kind mag plaatjes benoemen, woorden en zinnen nazeggen, spelopdrachten met materiaal uitvoeren en er wordt een gesprekje gevoerd. Hierbij krijgt de logopedist een indruk van diverse logopedische gebieden. De logopedist let op:

- *Horen en luisteren*
Door gehoorproblemen kan het spreken vertraagd of verkeerd op gang komen. Kinderen kunnen moeite hebben met het horen van verschillen tussen klanken of voeren opdrachten niet goed uit. Een goed gehoor is nodig om met aandacht te leren luisteren.
- *Stem*
De stem kan hees zijn of schor, overslaan of zelfs wegvallen, bijvoorbeeld door verkeerd stemgebruik. De manier van ademen en de houding spelen hierbij een rol.
- *Taal*
Bij sommige kinderen komt de taalontwikkeling te laat op gang of ontwikkelt zich te langzaam. Deze kinderen begrijpen onvoldoende van wat er wordt gezegd. Het kan ook zijn dat deze kinderen hun gedachten niet of moeilijk onder woorden kunnen brengen. De woordenschat is te klein of de zinnen zijn niet goed. De fonologische taalstoornis (moeite met het verwerken van klanken in de hersenen) is ook een belangrijke oorzaak van leesproblemen.
- *Spraak*
Bij articulatieproblemen vormen kinderen de klanken en woorden niet goed in hun mond. Hierdoor zijn ze minder verstaanbaar voor anderen. Sommigen kinderen stotteren of spreken slordig en te snel.

- *Vloeiendheid en stotteren*
Veel kinderen spreken een bepaalde periode niet vloeiend. Dit is een normale fase van de spraakontwikkeling. Tijdens de screening observeert de logopedist de vloeiendheid van het spreken en beoordeelt of ingrijpen nodig is.
- *Mondgedrag*
Afwijkende mondgewoonten zoals het ademen door de mond, duimen of verkeerd slikken hebben vaak een negatieve invloed op de uitspraak.

Onderzoek

De screening kan aanleiding geven voor nader onderzoek. Maar ook ouders of leerkrachten die twijfelen over de taal of spraak van een kind kunnen zelf contact opnemen met de logopedist en vragen om een onderzoek. Voordat de logopedist een onderzoek start moeten ouders altijd toestemming geven via een ondertekend 'aanmeldingsformulier voor logopedisch onderzoek'. Indien een kind in aanmerking komt voor behandelingen worden ouders doorverwezen naar een zelfstandige praktijk.

Schoolarts

De afdeling Jeugdgezondheidszorg (JGZ) werkt volgens de volgende werkwijze dat er meer tijd beschikbaar is voor kinderen die extra aandacht van ons nodig hebben. De JGZ blijft alle kinderen in hun groei en ontwikkeling volgen. In de basisschoolperiode krijgt een kind nog steeds twee keer een uitnodiging voor een gezondheidsonderzoek; een als het kind 5/6 jaar is en een als het kind 10/11 jaar is. Alle 5-jarigen krijgen ook een uitnodiging voor een logopedische screening door een GGD-logopedist. Voor de 7/8-jarigen is er voortaan een extra onderzoek op lengte en gewicht (groei).

Onderzoek 5/6-jarigen en 10/11-jarigen

Het onderzoek voor de 5/6-jarigen en de 10/11-jarigen bestaat uit:

- Een vragenlijstonderzoek onder de ouders.
- Een gesprek met de leerkracht over eventuele aandachtspunten.
- Een onderzoek op school.

De ouders wordt verzocht om twee vragenlijsten in te vullen. Deze informatie (eventueel ook over problemen die bij het kind worden opgemerkt of vermoed) is erg belangrijk. Tenslotte kent niemand het kind beter dan de ouders. Daarnaast bespreken wij de kinderen met de leerkracht en of Intern begeleider.

De doktersassistente voert op school een onderzoek (screening) uit. Zij checkt bij de 5/6-jarigen de lengte, het gewicht, de ogen, de oren en de motoriek (bewegen). Bij de 10/11-jarigen checkt zij de lengte en het gewicht en de ogen en oren. De 7/8-jarigen

worden alleen gemeten en gewogen.

De ouders zijn niet bij de screening aanwezig. Op de eerste screeningsdag stelt de doktersassistente zich voor aan de leerlingen en legt uit wat er gaat gebeuren. De kinderen komen een voor een bij de doktersassistente in een aparte ruimte. Het kind hoeft zich voor het onderzoek niet u te kleden. De onderwerpen uit de vragenlijst komen tijdens de screening niet aan de orde.

De spreekuren op school

De door ouders ingevulde vragenlijsten, eventuele aandachtspunten van de leerkracht en de screening op school maken duidelijk of het kind extra aandacht nodig heeft van een jeugdarts of jeugdverpleegkundige. Is dit het geval, dan ontvangen de ouders een uitnodiging voor het spreekuur. Het spreekuur vindt maandelijks plaats op school en wordt om en om door een jeugdarts en jeugdverpleegkundige verzorgd. Natuurlijk kunnen ouders zelf ook op de vragenlijsten aangeven gebruik te willen maken van het spreekuur omdat zij vragen hebben over de opvoeding of over de gezondheid van het kind. Zij ontvangen dan automatisch een uitnodiging voor het spreekuur.

Bij twijfel, vragen of problemen met betrekking tot de ontwikkeling van het kind is het altijd mogelijk om het spreekuur te bezoeken. Dit kan buiten de onderzoeksmomenten om.

Terugkoppeling en eventueel vervolg

Binnen vier weken na de screening krijgen ouders bericht over de uitkomst van de screening. Indien nodig ontvangen ouders een uitnodiging voor het spreekuur op school.

Beschikbare BePO voorzieningen

Wanneer de basisondersteuning die we conform de BePO kwaliteitsstandaard bieden ontoereikend is, werken wij intensief samen met onze partners uit het samenwerkingsverband. Dit betreft collega's van andere basisscholen, de scholen voor speciaal (basis)onderwijs binnen en buiten het samenwerkingsverband en verdere ketenpartners uit onderwijs en jeugdzorg. BePO heeft deze samenwerking geconcretiseerd in 'plusondersteuning'. Plusondersteuning heeft als doel de leerling met extra onderwijsbehoeften optimaal te ondersteunen op de onderwijsplek in de nabijheid van de eigen leefomgeving. Plusondersteuning omvat de ondersteuning die binnen BePO beschikbaar is om leerkrachten en/of schoolteams te helpen intensieve en verdiepte basisarrangementen voor op het juiste kwaliteitsniveau te kunnen inzetten. Plusondersteuning richt zich op 2 doelgroepen:

- A. Leerkracht en/of het schoolteam (informer en adviseren; coaching en training; trajectbegeleiding).
- B. Leerling (onderzoeken; begeleiden; behandelen).

De plusondersteuning wordt bekostigd uit de middelen die BePO hiervoor ter beschikking heeft.

Contacten met ouders

Ouders zijn voor ons partners. Wij trekken samen met hen op zeker wanneer het gaat om het inzetten van onderwijsondersteuning voor hun kinderen. De samenwerking met ouders concretiseren wij als volgt:

Geplande contactmomenten verdeeld over het jaar

Aug/Sept	Informatieavond • 60 minuten • Bedoeld voor alle ouders van de groep • Ouders worden uitgenodigd via de nieuwsbrief; ook ouders van kinderen die later instromen (herfst)	• Informeren over lesprogramma, regels en afspraken • Uitleg over groepsplan, groepsbespreking, kindgesprek, leerlingbespreking, ouderportaal • Wanneer neemt de leerkracht contact op met ouders
Eind sept	Inloopspreekuur • Dinsdag- of donderdagmiddag 15.15 tot 16.45 uur • Max. 10 minuten per ouder • Bedoeld voor ouders, individueel; initiatief ligt bij ouders • Ouders worden attent gemaakt via de nieuwsbrief	• Voor korte vragen of opmerkingen van ouders
November	Inkijkuur • Begin november • Dinsdag- of donderdagmiddag 15.15 tot 16.45 uur • Voorafgaand aan rapport en contactavond • Bedoeld voor alle ouders • Ouders worden uitgenodigd via de nieuwsbrief	• Ouders kunnen (werk)boeken en schriften van eigen kind(eren) inzien, evenals methodegebonden toetsen

	Rapport • Half november • Groep 1 en 2 krijgen een plakboek • Groep 3 t/m 8 krijgen eerste rapport	• Beoordeling van werkhouding, sociaal-emotionele ontwikkeling, diverse vak- en vormingsgebieden • Geen afzonderlijke toetsresultaten (LOVS Cito) op het rapport • Voor technisch lezen wordt het AVI-niveau vermeld
	Contactavond • Tweede helft november • 10 minuten (of op initiatief van school 2x10 minuten) • Bedoeld voor alle ouders, individueel • Ouders worden via aparte brief uitgenodigd en vervolgens ingepland	• Gesprek over functioneren in de groep, ontwikkeling en vorderingen n.a.v. rapport • Groep 1 en 2 bespreken resultaten observatie KIJK • Groep 3 t/m 8 bespreken resultaten leerlingvolgsysteem ZIEN • Leerkrachten vragen ouders naar stimulerende en belemmerende factoren
Januari	Inlooppreekuur • Dinsdag- of donderdagmiddag 15.15 tot 16.45 uur • Max. 10 minuten per ouder • Bedoeld voor ouders, individueel; initiatief ligt bij ouders • Ouders worden attent gemaakt via de nieuwsbrief	• Voor korte vragen of opmerkingen van ouders
Februari/Maart	Ouderportaal Parnassys • Toegankelijk nadat alle Cito-toetsen (midden) afgenomen en ingevoerd zijn • Ouders hebben online toegang tot Cito-resultaten van eigen kind(eren) m.b.v. inlogcodes	• Ouders nemen kennis van de resultaten van methode-onafhankelijke toetsen van Cito (LOVS) • Deze resultaten worden wel gebruikt voor de beoordeling op het rapport, maar niet 1 op 1 overgenomen; er kan dus enig verschil zitten tussen LOVS en rapport

Maart	Inkijkuur • Begin maart • Dinsdag- of donderdagmiddag 15.15 tot 16.45 uur • Voorafgaand aan rapport en contactavond • Bedoeld voor alle ouders • Ouders worden uitgenodigd via de nieuwsbrief	• Ouders kunnen (werk)boeken en schriften van eigen kind(eren) inzien, evenals methodegebonden toetsen
	Rapport • Tweede helft maart • Groep 1 en 2 krijgen behalve het plakboek ook een beoordeling van de verschillende ontwikkelingsgebieden • Groep 3 t/m 8 krijgen tweede rapport	• Beoordeling van werkhouding, sociaal-emotionele ontwikkeling, diverse vak- en vormingsgebieden • Geen afzonderlijke toetsresultaten (LOVS Cito) op het rapport • Voor technisch lezen wordt het AVI-niveau vermeld
	Contactavond • Eind maart • 10 minuten (of op initiatief van school 2x10 minuten) • Bedoeld voor alle ouders, individueel • Ouders worden via aparte brief uitgenodigd en vervolgens ingepland	• Gesprek over functioneren in de groep, ontwikkeling en vorderingen n.a.v. rapport • Groep 1 t/m 8 bespreken resultaten LOVS Cito m.b.v. grafiek in Parnassys • Leerkrachten bespreken met ouders de onderwijsbehoeften van hun kind
Mei	Inloopspreekuur • Dinsdag- of donderdagmiddag 15.15 tot 16.45 uur • Max. 10 minuten per ouder • Bedoeld voor ouders, individueel; initiatief ligt bij ouders • Ouders worden attent gemaakt via de nieuwsbrief	• voor korte vragen of opmerkingen van ouders
Juni	Ouderportaal Parnassys • Toegankelijk nadat alle Cito-toetsen (eind) afgenomen en ingevoerd zijn • Ouders hebben online toegang tot Cito-resultaten van eigen kind(eren) m.b.v. inlogcodes	• Ouders nemen kennis van de resultaten van methode-onafhankelijke toetsen van Cito (LOVS) • Deze resultaten worden wel gebruikt voor de beoordeling op het rapport, maar niet 1 op 1 overgenomen; er kan dus enig verschil zitten tussen LOVS en rapport

Juni/Juli	Rapport • Voorlaatste schoolweek • Groep 1 en 2 krijgen een plakboek • Groep 3 t/m 8 krijgen derde rapport	• Beoordeling van werkhouding, sociaal-emotionele ontwikkeling, diverse vak- en vormingsgebieden • Geen afzonderlijke toetsresultaten (LOVS Cito) op het rapport • Voor technisch lezen wordt het AVI-niveau vermeld
-----------	---	--

Leerlingafhankelijke contactmomenten

In de volgende gevallen neemt de leerkracht contact op met de betreffende ouders/verzorgers:

- **Tweede helft september:** voorafgaand aan inloopspreekuur, wanneer de leerkracht vragen, opmerkingen en/of zorgen heeft over o.a. welbevinden in de groep, gedrag, werkhouding, huiswerk, resultaten, aanpassingen in leerstofaanbod
- **Half november:** voorafgaand aan eerste rapport, wanneer het rapport opvallende veranderingen laat zien t.o.v. vorig jaar, wanneer de afname van AVI en/of ZIEN opvallende resultaten laat zien, wanneer er gedacht wordt aan zittenblijven
- **Eind februari/begin maart:** voorafgaand aan openstelling ouderportaal, wanneer afname van LOVS-midden opvallende resultaten laat zien, wanneer het tweede rapport opvallende veranderingen laat zien t.o.v. eerste rapport, wanneer er gedacht wordt aan zittenblijven
- **Juni:** voorafgaand aan openstelling ouderportaal, wanneer afname van LOVS-eind opvallende resultaten laat zien en/of wanneer het derde rapport opvallende veranderingen laat zien t.o.v. tweede rapport, wanneer al eerder sprake was van zittenblijven
- **Kindgesprekken:** wanneer kinderen in de kindgesprekken signalen geven die we met ouders/verzorgers willen bespreken

Groepsafhankelijke contactmomenten

Groep 0/1 intake

Groep 2 huisbezoek

Groep 8 voorlichting en advies schoolkeuze

Klachtenregeling

Ondanks alle voorzorgen, kan het zijn dat u een klacht hebt over gedragingen en beslissingen of het nalaten daarvan van het bevoegd gezag of het personeel.

Wij zijn altijd bereid daar met u over te praten en een oplossing te zoeken.

Wilt u dit niet of wordt uw klacht naar uw mening niet afdoende afgehandeld, dan zijn er nog de volgende mogelijkheden:

Op onze school is Meta Goedegebuur (0418-592473) contactpersoon. Bij haar kunt u terecht met uw vragen en problemen. Zij zal een oplossing proberen te vinden en u desgewenst verwijzen naar de vertrouwenspersoon van het bestuur.

Het Algemeen Bestuur heeft twee vertrouwenspersonen aangesteld:

Dhr. R. van Benthem
Heikestraat 16
5386 LA Geffen
tel. 073-5321731

Mevr. J. v/d Heuvel
Vissersdijk 66
4251 EE Werkendam
tel. 0183-500574

De taak van de vertrouwenspersoon is:

- bekijken of door bemiddeling een oplossing bereikt kan worden;
- nagaan of er aanleiding is voor het indienen van een klacht;
- begeleiding bij het indienen van een klacht;
- desgewenst bijstaan bij het doen van aangifte bij politie of justitie;
- eventueel verwijzing naar instanties voor opvang en nazorg.

Het Algemeen Bestuur is aangesloten bij een landelijke klachtencommissie. Deze klachtencommissie is geheel onafhankelijk en onpartijdig. Zij bestaat uit verschillende leden waaronder een jurist, een onderwijsdeskundige, een arts, een maatschappelijk werker.

U kunt zich dus ook direct wenden tot deze commissie:

Landelijke Klachtencommissie Primair Onderwijs:
Postbus 907
2270 AX Voorburg
tel. 070-3481180

Inspectie van het onderwijs:

email: info@owinsp.nl

website: www.onderwijsinspectie.nl

Vragen over onderwijs: 0800 - 8051

Klachtmeldingen over seksuele intimidatie, seksueel misbruik, ernstig psychisch of fysiek geweld: meldpunt vertrouwensinspecteurs:
0900 - 1113111.

4. Passend onderwijs in een (zeer) gespecialiseerde school

Wanneer de hulpvraag van de leerling de mogelijkheden van onze school aantoonbaar te boven gaat, zoeken we naar een andere meer passende leeromgeving voor deze leerling. We werken hiervoor optimaal samen met de andere basisscholen, de scholen voor speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs in de BePO regio en wanneer dit nodig is buiten de regio. Deze scholen bieden 'speciale ondersteuning'. Speciale ondersteuning omvat het (zeer) gespecialiseerde onderwijsprogramma (leerstofaanbod, didactische aanpak, pedagogische aanpak, klassenmanagement, schoolklimaat) dat elke speciale (basis)school voor haar leerlingen verzorgt.

Scholen voor speciaal (basis)onderwijs bieden speciale ondersteuning

Speciale ondersteuning is bedoeld voor de leerling met (zeer) specifieke onderwijsbehoeften. Dit maakt het noodzakelijk dat deze leerling gebruik maakt van een tijdelijke of langdurige begeleiding in een (zeer) gespecialiseerde onderwijsvoorziening. BePO beschikt over de volgende voorzieningen:

- Scholen voor speciaal (basis)onderwijs die in de BePO regio gevestigd zijn.
Deze scholen bieden (zeer) gespecialiseerde onderwijsondersteuning voor:
 - Leerlingen met ernstige lichamelijke beperkingen;
 - Leerlingen met een sterke verstandelijke beperking;
 - Leerlingen met meervoudige beperkingen;
 - Leerlingen met een complexe sociale gedragsproblematiek;
 - Leerlingen met een ernstige concentratie problematiek;
 - Leerlingen met een grote leerachterstand (taal, lezen, rekenen).
- Scholen voor speciaal (basis)onderwijs die buiten de BePO regio gevestigd zijn en waarmee BePO een samenwerkingsovereenkomst heeft gesloten. Deze scholen bieden (zeer) gespecialiseerde onderwijsondersteuning voor:
 - Leerlingen met een ernstige visuele beperking (SO 1)
 - Leerlingen met een ernstige auditieve en / communicatieve beperking (SO 2)
 - Langdurig zieke kinderen en kinderen met een ernstige vorm van epilepsie.

5. Onze ontwikkelambities Passend Onderwijs

Onze school biedt basisondersteuning van goede kwaliteit. We spannen ons doorlopend in deze kwaliteit op het beoogde niveau te houden en daar waar nodig en/of wenselijk de kwaliteit ervan te verbeteren. Dit doen we door o.a. de expertise van onze leraren te vergroten en onze onderwijsprocessen nog beter te laten aansluiten op de onderwijsbehoeften van onze leerlingen en de ouders / verzorgers.

Verbeterthema's

Wij hebben in ons schoolteam de intentie vastgesteld de komende 3 jaren de beoogde kwaliteitsverbetering te focussen op:

- Borging Handelingsgericht werken en de uitvoering van de 1-zorg-route
- Ontwikkeling van opbrengstgericht werken op groepsniveau en op schoolniveau

Beide thema's hangen nauw samen en zijn samen te vatten als handelings- en opbrengstgericht werken (HOGW).

Handelings- en opbrengstgericht werken (HOGW)

Passend onderwijs willen we realiseren door een praktische invulling van de 1-zorgroute. Het houdt in dat er op de scholen in ons samenwerkingsverband een uniform en transparant zorgtraject wordt opgebouwd. Dit traject bestaat drie niveaus: de groep, de school en het samenwerkingsverband.

- Op groepsniveau werkt de leerkracht handelingsgericht met groepsplannen. Uitgangspunt daarvoor zijn de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Op basis hiervan wordt een clustering in subgroepen gemaakt.
- Het schoolniveau is gericht op de ondersteuning van het handelingsgericht werken van de leerkracht. De intern begeleider organiseert in de school groeps- en leerlingbesprekingen, die tot doel hebben om het onderwijs af te stemmen op de onderwijsbehoeften van de leerlingen.
- Op regioniveau gaat het erom dat alle actoren inhoudelijk en procesmatig hun plek in de zorgroute krijgen. Dat geldt bijvoorbeeld voor de ambulant begeleiders. Ook hun focus moet komen te liggen op het ondersteunen van het handelingsgericht werken van de leerkracht.

Hieronder wordt de 1-zorgroute schematisch weergegeven. In de volgende paragrafen wordt de zorg op groepsniveau en op schoolniveau verder uitgewerkt.

Bron: naar de 1-zorgroute
Clijnen e.a.

Handelingsgericht werken is een planmatige en cyclische manier van werken, waarbij het onderwijsaanbod in de klas zoveel mogelijk wordt afgestemd op de onderwijsbehoeften van ieder kind. De centrale vraag is: welke benadering, aanpak, ondersteuning, instructie etc. heeft dit kind nodig? We richten ons niet zozeer op wat er mis is met een kind, maar meer op wat het nodig heeft om bepaalde doelen te bereiken en welke aanpak een positief effect heeft. De leerkracht organiseert dit maatwerk groepsgewijs met behulp van groepsplannen. In de groepsplannen verantwoordt de leerkracht de aanpak of aanpassingen voor ieder groepje leerlingen. Slechts in uitzonderingen worden er individuele plannen opgesteld.

Bij HGW houden we niet alleen rekening met de kindkenmerken, maar ook met de kenmerken van de onderwijsleer- en de opvoedingssituatie. Het begrip afstemming staat hierbij centraal. Niet alleen afstemming op het kind, maar ook door rekening te houden met wensen, mogelijkheden en verwachtingen van school en ouders.

Voor HGW worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1. De basis- en onderwijsbehoeften van de leerling en de ondersteuningsbehoeften van de leerkracht en ouders staan centraal.
2. Er wordt gewerkt vanuit een transactioneel referentiekader: afstemmen op de wisselwerking tussen kind, ouders, groep en leerkracht.
3. Het handelen van de leerkracht is van doorslaggevend belang.
4. Positieve aspecten van alle betrokkenen zijn van groot belang.
5. Alle betrokkenen werken constructief samen: leerkrachten, ouders, begeleiders.
6. De werkwijze is doelgericht en adviezen zijn haalbaar.
7. De werkwijze is systematisch, stapsgewijs en transparant.

De werkcyclus van HGW beslaat een periode van ca. 13 weken en kent de volgende fasen:

- waarnemen en signaleren
- begrijpen
- plannen
- realiseren en evalueren

De HGW-cyclus van waarnemen-begrijpen-plannen-uitvoeren doorlopen we drie keer per schooljaar. Het schooljaar is in drie zorgblokken verdeeld en de planning van RT, rapporten, groepsbesprekingen en (zorg)vergaderingen is hierop afgestemd.

fase 1 – waarnemen en signaleren

In de eerste fase in de cyclus van HGW verzamelen we gegevens en signaleren we leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. Voor de basisvaardigheden taal, lezen, spelling en rekenen hanteren we criteria om te bepalen of kinderen in principe tot de basisgroep behoren (instructiegevoelige leerlingen), tot de plusgroep (instructieonafhankelijke leerlingen) of tot de minimumgroep (instructieafhankelijke leerlingen).

Voor alle cito-toetsen geldt dat D en E scores aanleiding geven tot interventie. Deze kinderen zullen in veel gevallen in de minimumgroep geplaatst worden. Herhaaldelijke hoge A scores zijn reden om het onderwijsaanbod anderszins aan te passen. Deze kinderen zullen in de meeste gevallen in de plusgroep terecht komen.

Behalve toetsresultaten zijn ook motivatie, werkhouding en zelfstandigheid belangrijke factoren. We gebruiken hiervoor onder andere de resultaten van het volgsysteem voor sociaal-emotionele ontwikkeling.

De criteria n.a.v. cito-scores geven een eerste indicatie. Kinderen die buiten de basisgroep vallen hebben mogelijk behoefte aan een andere aanpak en voor hen worden de doelen zo nodig aangepast. In de volgende fase van HGW ('begrijpen') worden onderwijsbehoeften benoemd.

groepsoverzicht

- We analyseren de resultaten van (methodegebonden) toetsen m.b.v. overzichten in Parnassys.
- N.a.v. toetsgegevens signaleren we welke leerlingen iets anders nodig hebben dan de reguliere lesstof en instructie. In het algemeen geven zowel D en E-scores als A-scores aanleiding om onderwijsbehoeften vast te stellen en lesstof en instructie waar nodig beter af te stemmen.
- Voortdurend observeren we kinderen in allerlei situaties en registreren hun gedrag, werkhouding, contact en communicatie. In de kleutergroepen vinden de observaties stelselmatig plaats met behulp van KIJK.
- We hebben van tijd tot tijd met alle kinderen gesprekken. Dat gebeurt veelal spontaan en informeel. We staan daarbij open voor signalen m.b.t. welbevinden, competentiegevoel en onderwijsbehoefte van kinderen.
- Daarnaast voeren we geplande en voorbereide kindgesprekken, in ieder geval met leerlingen die een individuele leerlijn hebben of mogelijk krijgen. Van deze kindgesprekken wordt een kort verslag gemaakt dat toegevoegd wordt aan het groepsoverzicht in Parnassys.
- Leerkrachten gaan in ieder geval tijdens de contactavonden in gesprek met de ouders. Het gesprek met de ouders is niet alleen bedoeld om hen te informeren over de ontwikkeling van hun kind, maar ook om ouders te vragen naar verwachtingen, stimulerende en belemmerende factoren en tips voor een effectieve aanpak.

Aan het eind van het schooljaar vindt een overdracht plaats waarin kennis, ervaring en effectieve aanpak met betrekking tot de onderwijsbehoeften van de leerlingen worden doorgegeven aan de nieuwe leerkracht.

In het groepsoverzicht (de groepskaart in Parnassys) zijn de volgende informatiecategorieën op leerlingniveau terug te vinden:

- toetsresultaten LOVS en methodegebonden toetsen
- stimulerende factoren
- belemmerende factoren

- onderwijsbehoeften
- kindgesprek
- contacten met ouders
- contacten met externen
- intakegesprek
- huisbezoek
- groepsbespreking
- leerlingbespreking
- hulpplannen/groepsplan

fase 2 – begrijpen

Voor de leerlingen die in fase 1 gesignaleerd zijn, proberen we op grond van specifieke kindkenmerken de onderwijsbehoeften vast te stellen. Daarvoor kunnen we gebruik maken van een set voorbeeldzinnen:

- Deze leerling heeft een instructie nodig die...
- Deze leerling heeft opdrachten, taken, activiteiten of materialen nodig die...
- Deze leerling heeft een leeromgeving of werkvormen nodig die...
- Deze leerling heeft feedback nodig die...
- Deze leerling heeft klasgenoten nodig die...
- Deze leerling heeft een leerkracht nodig die...
- Deze leerling heeft ouders nodig die...

De onderwijsbehoeften krijgen een plek in het groepsoverzicht in Parnassys en zijn van belang voor de volgende fase: plannen.

kindgesprekken

Samenwerken met leerlingen is één van de uitgangspunten van HGW. Leerkrachten hebben van tijd tot tijd met alle kinderen gesprekjes. Dat gebeurt veelal spontaan en informeel. We staan daarbij open voor signalen m.b.t. welbevinden, competentiegevoel en onderwijsbehoefte van kinderen.

Daarnaast hebben we persoonlijke gesprekken met de leerlingen die extra begeleiding nodig hebben en een eigen leerlijn hebben. Het doel van zo'n gesprek is zicht krijgen op hun mening over en beleving van de school- en de thuissituatie en het formuleren van onderwijsbehoeften.

Een verslag van het kindgesprek wordt gemaakt in Parnassys en is terug te vinden op de groepskaart.

De volgende items kunnen in het kindgesprek aan de orde komen:

- Voorbereiding

- Thema
- De moeilijke situatie
- De situatie waarin het goed gaat
- Doel
- Manieren om het doel te bereiken
- Afspraak
- Evaluatie

fase 3 – plannen

Kinderen worden geclusterd op basis van onderwijs- en instructiebehoefte en passend onderwijsaanbod. Het bepalen van de doelstellingen en de aanpak doen we in principe niet voor individuele leerlingen maar zoveel mogelijk groepsgewijs. Dit alles wordt vastgelegd in het groepsplan.

groepsplan

Het groepsplan bevat richtlijnen voor het onderwijs aan alle leerlingen in de groep. We beperken ons in het groepsplan tot een beschrijving van het onderwijsaanbod in de basisvaardigheden rekenen, taal, spelling en lezen. Alle hulpplannen in Parnassys vormen samen het groepsplan.

In onze groepsplannen differentiëren we in principe in niet meer dan drie niveaus:

- plusgroep: dit zijn de leerlingen die vaak voldoende hebben aan een korte instructie (instructieonafhankelijke leerlingen); zij hebben minder oefening nodig dan de methode aanbiedt (compacten); zij kunnen extra uitgedaagd worden door alternatieve opdrachten, volgens het nog te ontwikkelen beleid voor begaafde kinderen.
- basisgroep: hiertoe behoort over het algemeen het merendeel van de leerlingen; zij ontvangen de basisinstructie (instructiegevoelige leerlingen); zij volgen het basisprogramma zoals de methode dat aanbiedt, evt. met kleine aanpassingen of aanvullingen; voor een beschrijving van het basisaanbod verwijzen we naar het programma van de betreffende methode.
- minimumgroep: dit zijn de leerlingen die meer instructie en begeleiding van de leerkracht nodig hebben; zij ontvangen naast de basisinstructie verlengde instructie (instructieafhankelijke leerlingen); zij hebben behoefte aan extra oefening, eenvoudiger en/of minder opdrachten en meer tijd.

fase 4 – realiseren en evalueren

Het groepsplan wordt uitgevoerd door de leerkracht en evt. de RT'er. De RT wordt hoofdzakelijk gebruikt voor groepjes kinderen met alternatieve lesprogramma's (bijv. Pi-Spello) of instructievormen (bijv. Ralfi-lezen). De IB'er heeft een coachende en coördinerende rol.

De uitvoering van HGW heeft gevolgen voor de organisatie in de klas. Enkele belangrijke facetten noemen we hier:

- zelfstandig werken en uitgestelde aandacht: kinderen werken soms langere tijd zelfstandig aan één of meerdere opdrachten zonder dat zij een beroep kunnen doen op de leerkracht;
- instructietafel: kinderen die andere of langere instructie nodig hebben, worden door de leerkracht naar de instructietafel gehaald;
- terwijl een deel van de klas stil werkt, krijgt een ander deel soms instructie;
- in samenhang met een gedifferentieerd (passend) onderwijsaanbod wordt ook de aanpak van leerlingen en het hanteren van regels in de klas minder eenduidig.

De evaluatie aan het eind van de HGW-cyclus is tevens de aanloop naar een nieuwe cyclus. De evaluatie vindt plaats in de groepsbespreking.

groepsbespreking

De groepsbespreking van de leerkracht met de IB'er heeft een centrale plaats in de HGW-cyclus. De groepsbesprekingen zijn in de jaarplanning opgenomen. Met het evalueren van het groepsplan en het bijwerken van de groepskaart in Parnassys ronden we een cyclus af. Tegelijk starten we een nieuwe cyclus met het opstellen van een nieuw groepsplan.

Voor een effectieve groepsbespreking zijn de volgende voorbereidende stappen noodzakelijk:

- de leerkracht vult het groepsoverzicht in en noteert de evaluatie van het vorige groepsplan (Parnassys);
- de leerkracht signaleert de leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften
- de leerkracht benoemt in het groepsoverzicht de specifieke onderwijsbehoeften, evt. met behulp van de hulpzinnen;
- de leerkracht clustert leerlingen met vergelijkbare onderwijsbehoeften;

De volgende punten zijn vaste onderdelen van de groepsbespreking:

- evalueren van het vorige groepsplan;
- bespreken van het ingevulde groepsoverzicht;
- vaststellen welke leerlingen in aanmerking komen voor een leerlingbespreking en/of primaire consultatie;
- aanzet voor een nieuw groepsplan;
- eventuele hulpvraag van de leerkracht aan de IB'er.

leerlingbespreking

Een leerlingbespreking is gericht op een individuele leerling, met als doel het beantwoorden van de hulpvraag van de leerkracht.

Een kind komt in aanmerking voor een leerlingbespreking

- wanneer de leerkracht een bepaalde handelingsverlegenheid ervaart;
- wanneer er sprake is van complexe en/of structurele zorgen
- wanneer er een ontwikkelingsperspectief opgesteld moet worden in verband met een individuele leerlijn

De leerlingbespreking is een overleg tussen de leerkracht en de IB'er. Ter voorbereiding en als verslaglegging wordt het zogenaamde groeidocument ingevuld en aangevuld. Daarin komen de volgende items aan de orde:

- overzicht van de huidige moeilijkheden en positieve aspecten
- inzicht en analyse van de situatie met mogelijke verklaringen
- eventuele verhelderingsvragen aan kind, ouders, leerkracht, IB'er
- uitzicht op mogelijke aanpak en oplossingen
- ondersteuningsbehoefte van de leerkracht
- afspraken en planning
- evaluatie van de leerlingbespreking

individuele leerlijn

We spreken van een individuele leerlijn wanneer voor minstens één van de basisvaardigheden de doelen en het basisaanbod van de jaargroep worden losgelaten. Een individuele leerlijn leidt er meestal toe dat het verschil met andere kinderen in de groep groter wordt en kan zodoende consequenties hebben voor het welbevinden van de leerling in de groep. Verder heeft deze divergente differentiatie grote gevolgen voor het onderwijsaanbod en voor het klassenmanagement van de leerkracht.

We besluiten pas tot een individuele leerlijn als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- de leerling heeft na groep 1/2 gedurende drie jaar het reguliere onderwijsaanbod gevolgd; een individuele leerlijn begint in principe niet eerder dan groep 6;
- de verwachte uitstroom is PrO of VMBO-BB met LWOO; verwachte dle eind groep 8 < 45; of de verwachte uitstroom is gymnasium gecombineerd met een hoogbegaafdheidsprofiel;
- de leerling is besproken in een leerlingbespreking en in de primaire consultatie met de orthopedagoog en er is een pedagogisch-didactisch onderzoek (pdo) uitgevoerd;
- wensen en verwachtingen van het kind en de ouders/verzorgers zijn duidelijk gemaakt in een kindgesprek en een oudergesprek.

Voor de leerling met een individuele leerlijn wordt een ontwikkelingsperspectief opgesteld, uitgaande van de mogelijkheden van de leerling, waarin de doelen voor de lange termijn betrekking hebben op het leerrendement en de verwachte uitstroom en waarin de tussendoelen gerelateerd zijn aan halfjaarlijkse toetsmomenten. Behalve de doelen worden aanpak en organisatie beschreven in het handelingsplan/groepsplan dat halfjaarlijks geëvalueerd en evt. bijgesteld wordt.